

Nauka o svátostech

Teologická suma III, q. 60-65

Definice svátosti jako znamení

- **q. 60, a. 1-3: definice svátosti**
 - **a. 1 - určení rodu**
 - **a. 2 - určení druhu**
 - **a. 3 - uspořádání významů**
- **q. 60, a. 4-8: konstitutivní prvky svátostného znamení**
 - **a. 4-5 - smyslová stránka znamení**
 - **a. 6-8 - verbální stránka znamení**

Q. 60 - svátost je znamení

- **Definovat svátost jako znamení je Tomášova vědomá volba**
- **Dospívá k němu v pozdním období**
- **Nepodává explicitní zdůvodnění své volby**
- **Tomáš se odklání od pojetí Izidora a Huga od Sv. Viktora, kde je hlavní důraz na příčinnost**
- **Tomáš se přiklání k Augustinově nauce o znamení: svátost je především znamení**
- **Augustinovy definice:**

„Znamení je něco, co kromě podoby vnímané smysly dává poznat ještě něco jiného.“ (*O křesťanské nauce*)

„Viditelná oběť je svátostí, tj. posvátným znamením, neviditelné oběti.“ (*O Boží obci*)

Q. 60, a. 1 Náleží svátost k rodu znamení?

- **Svátost - svatost**
- **Svátost znamená:**
 - Skrytou svatost neboli posvátné tajemství
 - Příčinnost
 - Znamení
- **Všechny významy platí na základě analogie**
- **Tomáš vybírá jeden význam jako hlavní**

Q. 60, a. 2 Je každé znamení posvátné věci svátostí?

- **Znamení umožňuje poznání**
- **Znamení není totéž co znamenaná realita**
- **Znamenaná realita není bezprostředně přístupná (poznatelná)**
- **Mezi znamením a realitou musí být reálný vztah**
- **Znamení je závislé na znamenané realitě**

Ve vlastním smyslu se nazývá svátostí to, co je znamením posvátné věci, pokud tato posvěcuje člověka.

Q. 60, a. 3 Je svátost znamením pouze jedné věci?

- **Tři aspekty posvěcení**
 - **Příčina našeho posvěcení, kterou je Kristovo utrpení**
 - **Forma našeho posvěcení, která spočívá v milosti a ctnostech**
 - **Poslední cíl našeho posvěcení, jímž je věčný život**
- **A toho všeho jsou svátosti znamením.**

Q. 60, a. 6 vyžadují se u znamení svátostí slova?

- **Důvody z vhodnosti**
- **Východiska (s.c.): Ef 5, 25-26 „Kristus si zamiloval církev a sám se za ni obětoval, aby ji posvětil a očistil křtem vody ve slově života.“**
Augustin: „Slovo přistupuje k živlu a vzniká svátost.“
- **Struktura svátosti má sama symbolický význam. Odkazuje na:**
 - **Vtělené Slovo**
 - **Složenosť člověka**
 - **Duchovní účinky svátosti**

Účinky svátosti Nového zákona

- **Hlavní účinek: milost**
- **Druhotný účinek: charakter**

Q. 62, a. 1 Jsou svátosti NZ příčinou milosti?

- **Svátost Nového zákona je příčinou milosti**
- **Morální (okazionální) příčinnost je nedostatečná**
- **Účinná příčina hlavní**
 - **Může jí být pouze Bůh, Kristus ve svém božství**
 - **Pohybuje**
- **Účinná příčina nástrojová**
 - **Nepůsobí silou své vlastní formy**
 - **Je pohybována**

Q. 62, a. 2-4

- **a. 2: Svátosti jsou pak zaměřeny k nějakým zvláštním účinkům, které jsou nutné pro křesťanský život [...] svátostná přidává milost k milosti chápané obecně a ke ctnostem a k darům nějakou zvláštní Boží pomoc k dosažení cíle svátosti.**
- **a. 3: Milost je ve svátosti Nového zákona podle nějaké nástrojové síly, která je přechodná a nedokonalá v bytí přirozenosti.**
- **a. 4: Ve svátosti je nástrojová síla. Síla hlavního činitele má trvalé a úplné bytí v jeho přirozenosti. Nástrojová síla však má bytí neúplné a přecházející z jednoho do druhého.**

Q. 62, a. 5 Mají svátosti NZ sílu z Kristova utrpení?

- **Vztah Kristova utrpení k působení svátostí**
- **Hlavní účinná příčina milosti: Bůh, Kristus ve svém božství**
- **Nástroj (druhotná účinná příčina)**
 - **Spojený: Kristus ve svém lidství**
 - **Oddělený: svátost**
- **Kristovo utrpení**
 - **Osvobozuje od hříchů → svátost odstraňuje poškození vyplývající z hříchu = křest**
 - **Zavádí obřad křesťanského náboženství → svátost zdokonaluje vzhledem k bohoslužbě = eucharistie**

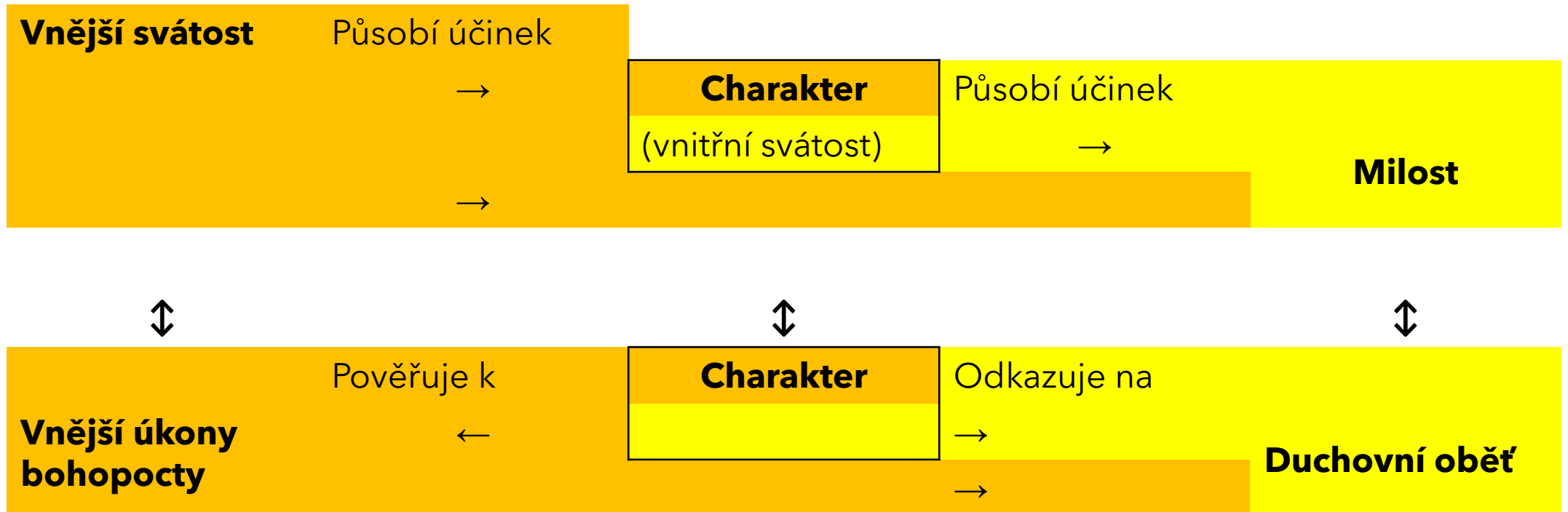

Q. 63, a. 1, 3 Vtiskuje svátost do duše charakter?

- **Duchovní úkony (veřejné) bohopocty**
- **Označení duchovním znamením**
 - Označení k požívání slávy - milost
 - Označení k přijímání nebo předávání toho, co náleží k bohopoctě - charater
- **Obřad křesťanského náboženství vyvěrá z Kristova kněžství**
- **Charakter připodobňuje ke Kristovu kněžství**
- **Charakter je účast na Kristově kněžství**

Q. 63, a. 3, ad 2

Q. 65, a. 1 Má být svátostí sedm?

Člověk		
Bytost		Společenská
Narození	➤ Křest	
Růst	➤ Biřmování	
Výživa	➤ Eucharistie	
Uzdravení	➤ Pokání	
Obnova	➤ Pomazání	
		Uspořádání ➤ Svěcení
		Zachování ➤ Manželství

Q. 65, a. 3 Je svátost eucharistie nejdůležitější svátostí?

- **Eucharistie je nejdůležitější ze všech svátostí**
 - **Obsahuje Krista podstatně**
 - **Je cílem všech svátostí duchovně**
 - **Je završením (skoro) všech svátostí co do obřadu**
- **Jiné uspořádání podle nutnosti**

II. vat. koncil - LG 11

- Posvátný a organický ráz tohoto kněžského společenství se aktivně projevuje svátostmi a ctnostmi.
- **Křtem** jsou věřící včleněni do *církve* a křestním nezrušitelným znamením jsou pověřeni konat bohopoctu křesťanského náboženství. Když se znovuzrozením stali Božími dětmi, mají závazek vyznávat před lidmi víru, kterou dostali od Boha prostřednictvím církve.
- Svátost **biřmování** je dokonaleji spojuje s *církví* a obdařuje zvláštní silou Ducha svatého, proto jsou ještě více povinni šířit a bránit víru slovem i skutkem jako opravdoví Kristovi svědkové.
- Účastí na **eucharistické oběti**, která je zdrojem a vrcholem celého křesťanského života, podávají Bohu božský dar a s ním i sebe samy. Jak podáváním darů, tak svatým přijímáním mají všichni vlastní podíl na *bohoslužebném úkonu*, ovšem ne stejně, nýbrž každý jinak. Když se pak občerství Kristovým tělem ve svatém přijímání, projeví viditelným způsobem jednotu *Božího lidu*, kterou tato vznešená svátost výstižně naznačuje a obdivuhodně uskutečňuje.

II. vat. koncil - LG 11

- Ti kdo přistupují ke svátosti **pokání**, dostávají od Božího milosrdenství odpuštění urážek, kterých se proti Bohu dopustili, a zároveň se smiřují s církví, kterou zranili svými hříchy a která svou láskou, příkladem a modlitbami pracuje na jejich obrácení.
- Svátostí **pomazání nemocných** a modlitbou kněží doporučuje celá církev své nemocné trpícímu a oslavenému Pánu, aby jim ulehčil a zachránil je. Vybízí je, aby se dobrovolně přidružili ke Kristovu utrpení a k jeho , a tak byli prospěšní Božímu lidu.
- Ti věřící, kteří byli vybráni k přijetí vyššího **svěcení**, jsou ve jménu Kristově ustanoveni k tomu, aby pásli církev Božím slovem a Boží milostí.
- Křesťanští **manželé** naznačují svátostí manželství tajemství jednoty a plodné lásky mezi Kristem a církví a mají na tom tajemství podíl. Svátost jim dává sílu, aby si navzájem pomáhali k svátosti manželským životem i přiváděním dětí na svět a jejich výchovou. Tak mají v Božím lidu vlastní dar, který odpovídá jejich způsobu života a stavu. Z jejich manželství vzchází rodina, v ní se rodí noví občané lidské společnosti a milostí vzchází rodina, v ní se rodí noví občané lidské společnosti a milostí Ducha svatého se při křtu stávají Božími dětmi, aby Boží lid v běhu času neustále trval. V této „rodinné církvi“ mají být rodiče slovem i příkladem prvními hlasateli víry pro své děti a v každém z nich mají podporovat jeho vlastní povolání, zvláště pozorně však duchovní povolání.

TAqns

IIV-update

DĚKUJI ZA LASKAVOU POZORNOST!

by

BTM-OP